

GEZ
(WEZ)

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

K O Ł O B R Z E G

1. Nazwa

CMENTARZ ŻYDOWSKI
OB. NIEUŻYTKOWANY, PRZEPOMPOWIA GAZU

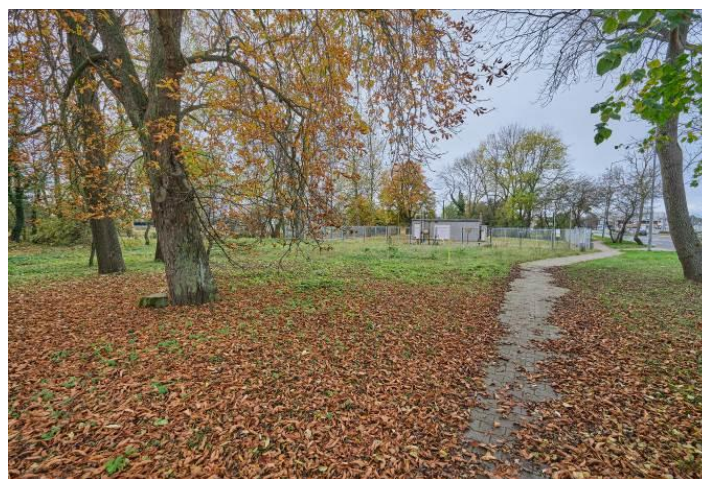
2. Czas powstania

1879–1885

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Widok ogólny z lotu ptaka od płn.

Widok od wsch.

4. Adres (ulica, nr posesji)

Kołobrzeg
ul. Koszalińska
p-ta 78-100
nr dz. 1, cz. 2/7, cz. 2/6, cz. 7/6 obr. 20

5. Przynależność administracyjna

województwo **zachodniopomorskie**

powiat **kołobrzeski**

gmina **Miasto Kołobrzeg**

6. Formy ochrony

Inne:

Obiekt ujęty w Gminnej Ewidencji Zabytków
na podstawie Zarządzenia Nr 87/14
Prezydenta Miasta Kołobrzeg
z dn. 21.10.2014 r.
(aktualizacja: zarządzenie nr 101/22
z dn. 26.08.2022 r.)

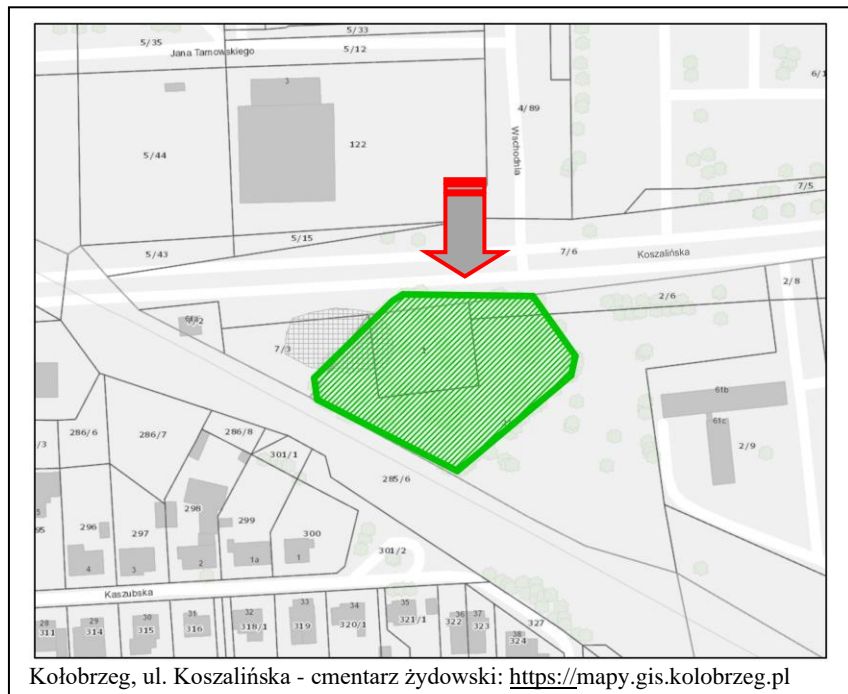
8. Historia, opis i wartości

Cmentarz żydowski „nowy” znajduje się przy przecięciu ul. Koszalińskiej z torami kolejowymi, na terenie obejmującym przepompownię gazu, naprzeciwko wylotu ul. Wschodniej na działce o kształcie nieregularnego wieloboku o pow. ok. 0,15 ha. Jego historyczne granice wyznacza prawdopodobnie – na podstawie zdjęć z lotu ptaka – od płn.-zach. i płd-wsch. – rząd jesionów, od północy – ul. Koszalińska, a od południa – tory kolejowe.

Kirkut został założony w 1879 r. w związku z wyczerpaniem się miejsc pochówku na starym cmentarzu przy ul. Zdrojowej. Na cmentarzu znajdował się (niezachowany) dom przedpogrzebowy. Pierwszy pochówek miał miejsce w 1885 r. W latach 30. XX w. na cmentarz przeniesiono część nagrobków ze starego kirkutu i pomnik Hermanna Hirschfelda. Zdewastowany w 1938 r., w domu przedpogrzebowym urządzono stajnię wojskową. W okresie powojennym część nekropolii została trwale przekształcona poprzez budowę stacji gazowej. Jedynymi relikdami są drobne fragmenty, prawdopodobnie pozostałości ceglano-ogrodzenia cmentarnego i podstaw nagrobków oraz starodrzew – szpalery jesionów, dęb i kasztanowce białe. Cmentarz zgodnie z religią mojżeszową nadal pozostaje strefą sacrum i nie może być zlikwidowany, zabudowany, rozkopywany.

Obiekt ma także wartość historyczną i naukową.

Mapy / ikonografia

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania – zły; brak śladów kwater i nagrobków oraz domu przedpogrzebowego, brak ogrodzenia.

Wnioski i zalecenia konserwatorskie:

- zainstalowanie tablicy informującej o historii miejsca i tradycji cmentarzy żydowskich
- ochrona terenu przed dalszą zabudową i ingerencją w przestrzeń cmentarną
- wszelkie działania uzgadniane ze służbami konserwatorskimi; prace budowlane powinny być konsultowane z komisją rabiniczną

Cmentarz żydowski na mapie z 1924 r.

Oprac.: A. Bartczak, K. Tymbarski

10. Wykonanie karty

(autor, data i podpis)

Biuro Dokumentacji Zabytków

w Szczecinie

Maria Witek

10.2024

11. Zatwierdzenie karty

(podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

* dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków